

Zveza slovenskih odvetnikov.

Svoj 3. redni občni zbor je imela Zveza slovenskih odvetnikov dne 5. apr. t. l. v mestni posvetovalnici ljubljanski z naslednjim dnevnim redom: I. poročilo o društvenem delovanju v pretekli dobi; II. poročilo blagajnikovo; III. poročilo o justičnih razmerah v preteklem društvenem letu v posameznih deželah; IV. volitev odbora (predsednika, 8 odbornikov, 2 preglednikov); V. slučajnosti.

Zborovanja, ki je trajalo od $1\frac{1}{2}$ 11. do $1\frac{1}{2}$ 3. popoldne, se je udeležilo lepo število slovenskih odvetnikov, notarjev, odvetniških in notarskih kandidatov iz vseh slovenskih pokrajin, razen s Primorskega.

I.

Zvezin predsednik g. dr. Triller je, odpirajoč zborovanje, srčno pozdravil vse kolege, zlasti tudi predsednika not. zbornice g. Plantana in predsednika odvetniške zbornice g. drja. Majarona. Nadalje je sam poročal o društvenem delovanju v pretekli dobi in navajal bistveno:

Odbor je povabil vse slovenske odvetnike, notarje in kandidate k pristopu v Zvezo po zmislu sklepa zadnjega občnega zbora. — Vsled predloga gospoda drja. Kušarja na tem zboru, naj organizacija slovenskih odvetnikov zaprične akcijo, da se na prizivnem sodišču v Gradcu pribori slovenskemu jeziku ista pravica, kot mu gre, je odbor storil vse; žal, da ta široko zasnovana akcija ni imela uspeha. Zveza je poslala najprej spomenico na justično ministrstvo, da se naj v slovenskih pravnih na graškem prizivnem sodišču vrši razprava in izda razsodba v slovenskem jeziku, a odgovora na to spomenico ni bilo. Avgusta meseca je poslal odbor okrožnico na vse kolege, naj od 1. okt. naprej v enakih slučajih v Gradcu zahtevajo vsi slovensko razpravljanje. Prva sta to zahtevala že septembra dr. Kušar in dr. Švigelj, potem pa so to zahtevo ponovili dr. Tavčar, dr. Novak, dr. Ravnihar in dr. Pipuš, a vsi z negativnim uspehom, ker je graško nad sodišče tozadevne predloge dosledno odbijalo, češ da je bila doslej navada, da se je razpravljalo in razsojalo v nem-

ščini. Zoper ta sklep so se podali revizijski rekurzi na najvišje sodišče, ki je pa potrdilo prakso graškega nadsodišča kakor zakonito, dokler v tem pogledu justična uprava ne izda posebnih predpisov. Zveza je bila obenem vložila pritožbo na justično ministrstvo, a ni dobila odgovora, ker ga na take pritožbe sploh ni pričakovati. Poročevalcu se je nedavno reklo v ministrstvu, da mora Zveza čakati odgovora, dokler ne bo rešeno jezikovno vprašanje s posebnim zakonom. Tudi mu je justični minister dejal, da uživa slovenščina ravnopravnost pri tržaškem nadsodišču »vi, clam, praecario«. (Čujte! Čujte!) Vzlic temu pa vprašanje radi prizivnega razpravnega jezika v Gradcu ne sme zginiti z dnevnega reda. To akcijo je podpirala odvetniška zbornica kranjska in vsi slovenski poslanci. — Drugo važno akcijo je pričela Zveza na Koroškem. Tam se je pri deželnem sodišču celovškem zgodilo, da je na slovensko tožbo bilo izdano vabilo k I. naroku v nemščini. Vložila se je vsled tega pritožba na višje deželno sodišče v Gradcu, ki jo je pa odbilo. Tudi opozoritev na celovski senat, da se dela krivica s takim izdajanjem vabil, je ostala brezuspešna. Zveza je dež. sodišču ostro očitala, da je vedoma in hotoma napačno informiralo višje dež. sodišče v Gradcu o dosedanji rabi slovenščine pri celovškem sodišču, toda dež. sodišče na to ni reagiralo. O vsem tem leži pritožba Zveze pri just. ministrstvu, ki pa ničesar ne reši. — Odbor je tudi pospeševal pritožbe štajerskih kolegov glede zapostavljanja slovenskega jezika v Celju in Mariboru. Zveza se je zavzela nadalje za Ciril-Metodovo tiskarno v Mariboru glede slovenskega napisa ter podpirala slovenske lavantinske duhovnike, ki so zahtevali slovenskih golic. — Dalje je Zveza započela akcijo, ki je še v teku in ki se tiče kršenja slovenščine pri okrajnih sodiščih na Kranjskem. Vložila se je pritožba na sodni predsedstvi v Ljubljani in Novem meštu. Pritožbi ležita pri višjem sodišču v Gradcu. Tudi se je poslala v tem oziru spomenica na justično ministrstvo.

Govornik konstatira z obžalovanjem, da odbor pri kolegih ni našel vedno vsega odmeva. Ako bi ji vsi tovariši sporočali vse krivične slučaje, bilo bi njeno delovanje intenzivnejše in če bi vsi slovenski odvetniki in notarji bili v njej združeni, tudi uspešnejše. Zveza je storila, kar je mogla, osobito če se pomisli, da vse delo je slonelo le na eni pisarni. Zveza bo morala misliti

tudi na stanovska vprašanja, na samopomoč odvetnikov v slučajih onemoglosti itd. (Živahno odobravanje.)

V razpravi o tem poročilu se je prvi oglasil g. dr. Kušar, ki je opozarjal, kako se zadnji čas skuša celo na Kranjskem omejiti slovenske uradovanje in kako se celo z discipliniranjem preti sodnikom, ki zastopajo dosedanje rabo slovenskega jezika in ravnopravnost. Opozarja nadalje na nemške vložne zaznamke, na nemške poverilne registre, četudi se stvari tičejo slov. vlog in slov. strank. Priporoča odboru, naj čuje tudi v tem pogledu.

G. dr. Majaron izreka odboru priznanje za njegovo delovanje, vendar pa v delovanju cele Zveze pogrēša sistematičnosti in potrebne kontinuitete. Ne zadošēajo Zvezine pritožbe v posamnih slučajih. Naša javnost se premalo briga za naša jezikovna vprašanja. Tuintam se kak kriēeē slučaj v tisku registrira, toda ne razpravlja se o njem, konsekvenc se iz njih za javnost ne izvaja. To bi morala povzročiti in poskrbeti Zveza. Druga njena naloga bi bila, da naše parlamentarno zastopstvo informuje temeljito in konstantno o naših jezikovnih bojih ter je tako stori odgovorno za svoje postopanje v tem pogledu. To obojno delovanje pa zahteva posebne centralne pisarne pod vodstvom Zvezinega odbora. Taka centralna pisarna je bila v našem programu, naj se torej njena ustanovitev prouēuje.

G. dr. Triller odgovarja, da je upraviēena pritožba, ēe v javnosti ne odseva vse delovanje Zveze, a tega je krivo mnenje, ki se tudi zastopa, da namreē ni obešati cele akcije na veliki zvon. Ustanovitev centralne pisarne se mu zdi teēko izvedljiva. Od informacij za naše parlamentarno zastopstvo pa ne priēakuje zaēelenih uspehov, dokler bo razdvojeno, dokler eden klub podira, kar drugi gradi.

G. dr. Majaron pripominja, da ne misli na to, naj bi se delovanje odbora na taktiēno stran objavljalo. Paē pa naj se objavlja in kritiēno pretresa vse jezikovne krivice, da se jih zamore zavedati ves narod in da o njih zvedo tudi poklicani faktorji. Takšno agitatorno delo osobito po velikih časopisih, ki se ēitajo tudi na kompetentnih mestih, mogla bi dosledno opravljati le nasvetovana pisarna, ki bi tako tudi razbremenila odbor. Poslanci sami toēijo, da ne dobe tozadevnih informacij, in pre-skrbeti se jih temeljito ne da, ako ni ves material na enem mestu zbran.

G. dr. Brejc toplo podpira ustanovitev nasvetovane pisarne, ki bodi nekak avtomat, v katerega bo treba vreči vsak slučaj krivice. Na meji se potreba take pisarne najbolj občuti. Odvetnik, preobložen s pisarniškimi in raznimi javnimi posli, sam ne more zasledovati niti najbolj tipičnih slučajev. Ako se jih naznanja listom, morda prvega priobčijo, drugega že ne, češ, pred kratkim smo imeli podoben slučaj; ni več interesantno. V krogih naših parlamentarcev dandanes ne najdemo prave dispozicije za jezikovni boj. Treba ustvariti milje, razvnamati slovensko občinstvo za jezikovna vprašanja, po vzgledu nemških nasprotnikov, ki razblinijo vsako najmanjšo krivico, ki se jim dozdevno godi. Govornik priporoča, naj se že danes sklene ustanovitev nasvetovane centralne pisarne.

G. dr. Oblak, odvetniški kandidat v Celovcu, je zoper objavljane jezikovnih slučajev, ker je izkušnja pokazala, da se je na Koroškem s takim objavljanjem mnogo škodilo, tako da so danes razmere na Koroškem slabše, nego za časa drja. Krauta. Nadalje obžaluje, da ni nobenega državnega poslanca-odvetnika na današnjem zborovanju.

G. dr. Ravnihar se popolnoma pridružuje izvajanjem drja. Majarona, zlasti da je zainteresovati parlamentarno, ne samo slovensko, ampak vso slovansko delegacijo za naše težnje. Ravno včeraj mi je dejal slovenski sodnik: »če bi imeli zavest, da stoji za nami brezpogojno parlamentarna delegacija, 94 % slovenskih sodnikov prične jutri z notranjim slovenskim uradovanjem.« — Ko sem bil zadnjič na Dunaju, opozoril me je tudi češki tovariš dr. Lench na razsodbe vrhovnega sodišča, češ da smo Slovenci edini še, ki ne dobivamo teh razsodb v svojem jeziku. Še drug visok sodnik mi je dejal, da dosežemo to le s pomočjo parlamentarnega zastopstva, a te svoje v zakonu utemeljene pravice ne smemo zahtevati kot kako koncesijo, ampak odločno nastopiti je treba. Vse take in enake zadeve je predložiti slovenski parlamentarni delegaciji tako, da postane ona odgovorna za njih rešitev. Pred vsem pa je treba delegacijo obvestiti o vsakem slučaju, in iz vsake malenkosti je treba napraviti državno afero, točno informirati, kar ravno dosežemo s centralno pisarno.

G. dr. Majaron se čudi stališču in nazoru drja. Oblaka in sviri pred politiko, ki spravlja narod v mrtvilo. S pritaje-

vanjem naših krivic, to kaže dolgoletna izkušnja, nismo dosegli drugega, kakor to, da celo mladina ne kaže več pravega čuta za naša narodno-politična vprašanja. Krivo je tega tudi naše časopisje, ki tega čuta ne odgaja z razpravami o našem jezikovnem boju. Tako je n. pr. skoraj docela prezrlo sklep celovškega okr. sodišča septembra meseca lanskega leta, da slovenska odvetnika ne smeta slovenski govoriti. (Govornik navaja slučaj, ki je priobčen v tej številki »Slov. Pravnika«). Utemeljevanje tega sklepa je naravnost neču eno in bi v kakem drugem narodu povzročilo vihar ogorčenja in vse mogoče posledice. Pri nas pa se je molčalo! Najlepše pa je, da malo tednov potem je državno sodišče proglasilo slovenščino za koroški deželno navadni jezik in izreklo, da mora deželni odbor, čeprav mu je nemščina poslovni jezik, sprejemati slovenske vloge. Kako hvaležna paralela med sklepom okr. sodišča v Celovcu, pa med odločbo državnega sodišča — toda slovenska javnost se tega ni absolutno nič okoristila. Hodimo se učiti k Čehom. Proti vsakemu najmanjšemu napadu na češko ravnopravnost se oglašijo vsi časopisi od prvega do zadnjega, prirejajo se konference, javni protesti itd. To vidimo vzlasti zadnji čas. Še veliko bolj pa je pri naših slabih in zaostalih razmerah treba apelirati na javnost in navduševati narod k odločnem odporu proti jezikovnim krivicam. (Glasno pritrjevanje in ploskanje.)

G. dr. Oblak odgovarja, da ga predgovornik najbrže ni prav razumel. On tudi ni proti objavljanju posameznih slučajev, a to ne zadošča, nego treba je take slučaje prijaviti tudi našim parlamentarnim zastopnikom. Sicer pa pokaže prihodnost, kdo ima zastran objavljanja bolj prav.

G. predsednik dr. Triller se po tej razpravi tudi izreka za ustanovitev centralne pisarne, ki bodi nekak »mene tekel« našim parlamentarcem, — in sprejme se predlog, ki ga je bil g. dr. Majaron formuliral tako-le:

»Odboru se naroča, da Zveza dobi čim prej centralno pisarno, ki bo pod vodstvom odbora skrbela zlasti tudi za objavljanje in kritiko jezikovnih krivic ter za informacije parlamentarnim zastopnikom.«

G. notar Plantan poda še kakor bivši državni poslanec naslednjo informacijo: Ko je lani januarja meseca šlo v poslanski

zbornici za to, da se umaknejo nujni predlogi, ki so bili na potu razpravi in sklepanju o volilni reformi, so takratni drž. poslanci dr. Ferjančič, dr. Tavčar in Plantan dovolili v to le pod pogojem, ako vlada zagotovo poskrbi, da bode začelo vrhovno sodišče po š-u 27. svojega statuta izdajati tudi slovenske odločbe in da se bo pri nadsodišču v Gradcu kakor prizivnem sodišču v slovenskih pravih slovensko razpravljalo. Ministrski predsednik baron Beck je oboje obljubil in zagotovil. Poslanci so torej umaknili svoje nujne predloge, toda vlada še do danes ni izpolnila svoje obveze, in ko je bil ministrski predsednik kasneje radi tega vprašan, izgovarjal se je »z izpremenjenimi razmerami«. (Klici ogorčenja.)

II

Nato je podal blagajniško poročilo g. dr. Koka lj. Zveza ima 71 članov in sicer 55 odvetnikov, 12 odvetniških kandidatov, 3 notarje in 1 odbornika. Dohodkov v upravni dobi 1906/07 je bilo 1685 K, stroškov pa le 124 K 6 h, ker je predsednikova pisarna vse drugo brezplačno opravljala. Vsa imovina znaša 2773 K 72 h ter je plodonosno naložena.

To poročilo se je odobrilo in odboru izrekel absolutorij z zahvalo.

(Konec prih.)

Književna poročila.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku. V. zvezek. Zakoni o javnih knjigah. Prvi del (A): Predpisi o zemljiških knjigah. Drugi del (B): Železniške in rudniške knjige ter razni predpisi o javnih knjigah. Uredil dr. Edvard Volčič, c. kr. dež. sod. svetnik v Rudolfovem. — V Ljubljani 1908. — Izdalo in založilo društvo »Pravnik«. Tiskala »Zadružna tiskarna« v Krškem.

Izšel je ravnokar ta zvezek društvene zbirke v lični obliki z bogato vsebino predpisov o raznih javnih knjigah. Oceno te priredbe moramo odložiti za prihodnji list.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15 aprila 1908.

— (Umrli) je g. Roman Trstenjak, sodni pristav v Št. Lenartu v Slov. Goricah dne 3. t. m. nagloma, komaj 32 let star. Bil je darovit, vester in značajan mož. Zadnji čas je začel sodelovati pri »Slov. Pravniku«